

VEJSTRUP FORSAMLINGSKØB

Dispositionsforslag for udvidelse og renovering, september 2020

Gråbrødre Arkitekter

graaa

Vejstrup Forsamlingshus på Sydfyn er opført 1911.

Samfundet i Vejstrup ønskede et samlingssted for landsbyens beboere samt et hus for den lokale gymnasikforening. Forsamlingshuset vidner som så mange andre forsamlingshuse i Danmark, om et stærkt lokalt engagement, sammenhold og samlingskraft. Det er ikke svært at forestille sig huset store betydning for landsbyen for 100 år siden.

I dag fremstår huset undseeligt og huset har i flere år lidt under en anstrengt økonomi.

Imidlertid indeholder det eksisterende hus stadig en samlende kraft. En aktiv og visionær bestyrelse er lykket med at stabilisere økonomien og ønsker nu at renovere, transformere samt at genfinde oprindelige kvaliteter. -Og ambitionsniveauet er højt.

Man kan sige at historien gentager sig. I 1911 trådte byens borgere sammen og byggede et tidssvarende forsamlingshus. Idag gør byens borgere det samme.

Det færdige byggeri skal udtrykke den optimisme og samlingskraft samfundet i Vejstrup faktisk indeholder.

Fortid

Nutid

Fremtid

Borgermøder/workshops

I juni 2019 blev det første af tre borgermøder og workshops afholdt i forsamlingshuset.

Første møde fungerede som idégenerator og demokratisk handling forud for den renovering og transformation foreningen ønsker at sætte i værk. Processen var organiseret som en åben workshop med alle interessenter. Målsætningen var at udvikle et konkret rum og behovs-program for ombygningen.

Aktiviteter	Brugere	Funktion
"Kagesalg" Sønderjyske kageboder.	Hele byen.	Tjene penge Social funktion.
Velkomst til for flyttere- en fest.	Vejstrup borgere	Bringe folk sammen. Medlemmer til afdg. pr.
Udendørs scene, terrasse	Alle	Et uden rum (se bag siden) → koncerter, yoga, cafe.
Indendørs koncert Kommunens spillested	Alle i byen og op landet	Indendørs scene. Lydanlæg.
Logo og navnekonkurrence	Alle kreative.	Nyt navn - ny funktion - ny fortælling.
Loppermarked	Alle i oplandet.	gør huset levende i oplandet.
Spis-sammen Folke bækkel.	Familier Alle i vejstrup	Blands familier / kultur.

Eksempel på gruppearbejde ved workshoppen

Billeder fra borgermøde 1 og 2

Mødestedet i Vejstrup

Formål

- Vi vil skabe en æstetisk og funktionel ramme om vores aktive og dynamiske landsby, hvor et ligeværdigt og livsbekræftende fællesskab danner fundament i en grøn og bæredygtig udvikling.
- Vi vil give vores landsby, vores landsbyklynge og vores kommune et løft i form af et byggeri, som forener stedets kulturarv med naturskønne omgivelser og som byder indenfor i et oplevelsesunivers.
- Mødestedet skal udvikles og drives af frivillige lokale kræfter.
- Vi ønsker at Vejstrup skal være det foretrukne valg for mennesker, som ønsker at bosætte sig i et lokalområde, hvor gode ideer gror i mødet mellem mennesker.

De fire ben i strategien: **1. Mødested og fællesskab** **2. Æstetik og kulturarv** **3. Grøn omstilling og bæredygtighed** **4. Bosætning og turisme**

Visionen

Mødestedet i Vejstrup

Huset skal rumme aktiviteter for alle aldersgrupper og skal emme af liv i alle dag- og aftentimer hele året rundt. Huset bliver byens eneste mødested, men rummer derudover mange aktiviteter, som henvender sig til landsbyklyngens ca. 5500 indbyggere. Endvidere arrangeres koncerter, som tiltrækker publikum fra hele sydfyn. Huset skal desuden være et oplevelsessted for forbipasserende turister, både kørende, cyklende og vandrende. Oplevelseselementerne rummer bl.a. legeplads, café, udsigtsrepos og borde/bænke omkring gadekæret. Mødestedet i Vejstrup kan desuden lejes til fester og andre kulturelle formål.

Caféen

Der indrettes en café i stueplan med udsigt mod landevejen og gadekæret. Store ruders skal "lokke" forbipasserende indenfor. Caféen lægges i forbindelse med en udendørs overdækket terrasse vendt mod gadekæret. Caféen drives af frivillige og skal have åbningstider, som kan tilgodese byens behov for at mødes og turisternes behov for et break. Caféen skal genoplive det gamle ishus, og skal derudover basere sig på lokale råvarer med grøn omstilling for øje. Caféen ligger ud til en vigtig og meget benyttet indfaldsvej til Svendborg. Her vil mange forbipasserende kunne gøre holdt.

Legerum

På de flade tagarealer skal der indrettes en legerum henvendt til byens børn, dagplejere o.a. Legerummet skal også være en del af den oplevelse som tilbydes turister og andre forbipasserende

Udendørs køkken og toilet

Især til de vandrende turister på Øhavsstien etableres et udendørskøkken og udendørs toilet/bad.

Vandreturisterne kan ligeledes benytte den overdækkede terrasse og legerummet. Øhavsstien løber ca. 200 meter fra forsamlingshuset.

Salen

Salen er central i huset og benyttes til arrangementer med mange deltagere f.eks. private fester, koncerter, foredrag, større møder, loppemarkeder o.a. Salen føres tilbage tæt på oprindeligt udseende med buede lofter. Der lægges stor vægt på at akustik og lydforhold bliver optimale.

Udsigtsrepos

Der bygges en udsigtsrepos i 2. sals højde. Herfra er der udsigt over Vejstrup Ådal og på klare dage til Langeland. En oplagt mål for en søndagstur.

Tre fleksible aktivitetsrum

Huset skal rumme tre aktivitetsrum, hvor husets aktiviteter bestemmer indretningen. Det ene rum kan ved hjælp af en foldedør lægges til salen. Et aktivitetsrum placeres på første sal.

Grøn omstilling

Huset skal være omdrejningspunkt for grøn omstilling, ikke bare i huset, men i hele byen. Således er det tanken, at huset skal være koordinerende for deleøkonomiske tiltag som f.eks. delebil- og samkørselsordninger, undgå madspild, etablering af el-stander o.a.

Caféen tænkes indrettet og møbleret med genbrugsmøbler, og inventar til aktivitetsrum vil, i den udstrækning det kan lade sig gøre, også være genbrug. Der afholdes årlige loppemarkeder i huset.

Husets energiforbrug skal tilstræbes at være CO2 neutralt, hvorfor der etableres varmepumpe.

For at sikre klimamæssig bæredygtighed genanvendes byggematerialer, f.eks. gulve. Projektet vil desuden genanvende byggematerialer fra nedrivningsmodne ejendomme i området. Herved opfyldes endnu et formål omkring forskønnelse af landsbyen. Et vigtigt tiltag i landsbyudviklingen.

Arbejdspladser

Forsamlingshusets bestyrelse har planer om at leje køkkenet ud til en lokal cateringvirksomhed i det omfang køkkenet ikke anvendes til fester og arrangementer. Herved kan der skabes 1-2 arbejdspladser

De frivillige

Alle opgaver omkring husets drift, arrangementer, kommunikation og udvikling vil fortsat udføres af frivillig arbejdskraft.

Der kalkuleres med en høj grad af medbyg.

Registrering

Det oprindelige forsamlingshus er fra 1911. Forsamlingshuset havde indgang i gavlen mod gaden. Huset indeholdt foyer og gildesal, samt toilet i kælderen.

I 1974 opførtes en sidebygning med ny ankomst, toiletter samt en mindre supplerende sal.

Begget gavle havde oprindeligt den meget karakteristiske afslutning, men tiden har været hård ved disse og buen på gavlen mod gaden måtte på et tidspunkt fjernes. Forsamlingshuset har således løbende undergået ændringer, men har i denne proces mistet flere kvaliteter og karaktertræk. Huset fremstår i dag undseeligt.

Nuværende forsamlingshus

Historisk billede af forsamlingshuset

Den gamle branddam udgør en særlig attraktion og aktiv for forsamlingshuset

Registrering 2

Indvendigt er der, med god hensigt, foretaget en række bygningsmæssige tiltag som har løst en række givne problemer, men det har været på bekostning af rum og æstetik.

I salen er der etableret nedhængt loft i salen for at forbedre akustikken samt for at begrænse varmekonsumet, men det smukke hvælvede loft er herved gemt væk.

Generelt er husets rumligheder nedslidte, utidssvarende og mangelfulde.

Nuværende sal

Historisk billede fra salen, hvor det hvælvede loft anes

Arkitektonisk tilgang

Om og tilbygningen ved Vejstrup forsamlingshus er ikke en restaurering af det oprindelige hus. Det er snarere et udsagn om oprindelige og nutidige behov, i et dristigt udtryk.

Pragmatisk set, genfinder vi de oprindelige kvaliteter der giver mening nu, og supplerer med en udvidelse til nutidige behov. Det nye rumbehov er omfangsrigt og afføder ønsket om mange nye kvadratmeter. Det er en spændende diskussion at føje så mange kvadratmeter til og samtidig skabe et meningsgivende udtryk, uden at det oprindelige hus og historien forsvinder.

I forslaget tilstræbes en arkitektonisk tydelighed mellem det oprindelige og det tillagte. Dog tilstræbes en raffineret forskel og forsigtig differentiering mellem oprindeligt og nyt. Tilgangen er at alle nye bygninger opføres i rød genbrugstegl, og at nye bygninger formuleres med flade tage. Den oprindelige bygning genskabes i en troværdig tolkning. Den samlede nye bygning bliver en ny helhed, hvor man tydeligt kan fornemme hvad der var oprindeligt og hvad der er nyt.

At bygge de mange kvadratmeter i røde mursten føles rigtig i Vejstrup. Der skabes en god og rigtig grundstemning ved at arbejde videre med rød tegl. Den nye samlede helhed kan beskrives som en dristig sammensmeltning af forskellige tider i et samlet udtryk.

Disponering

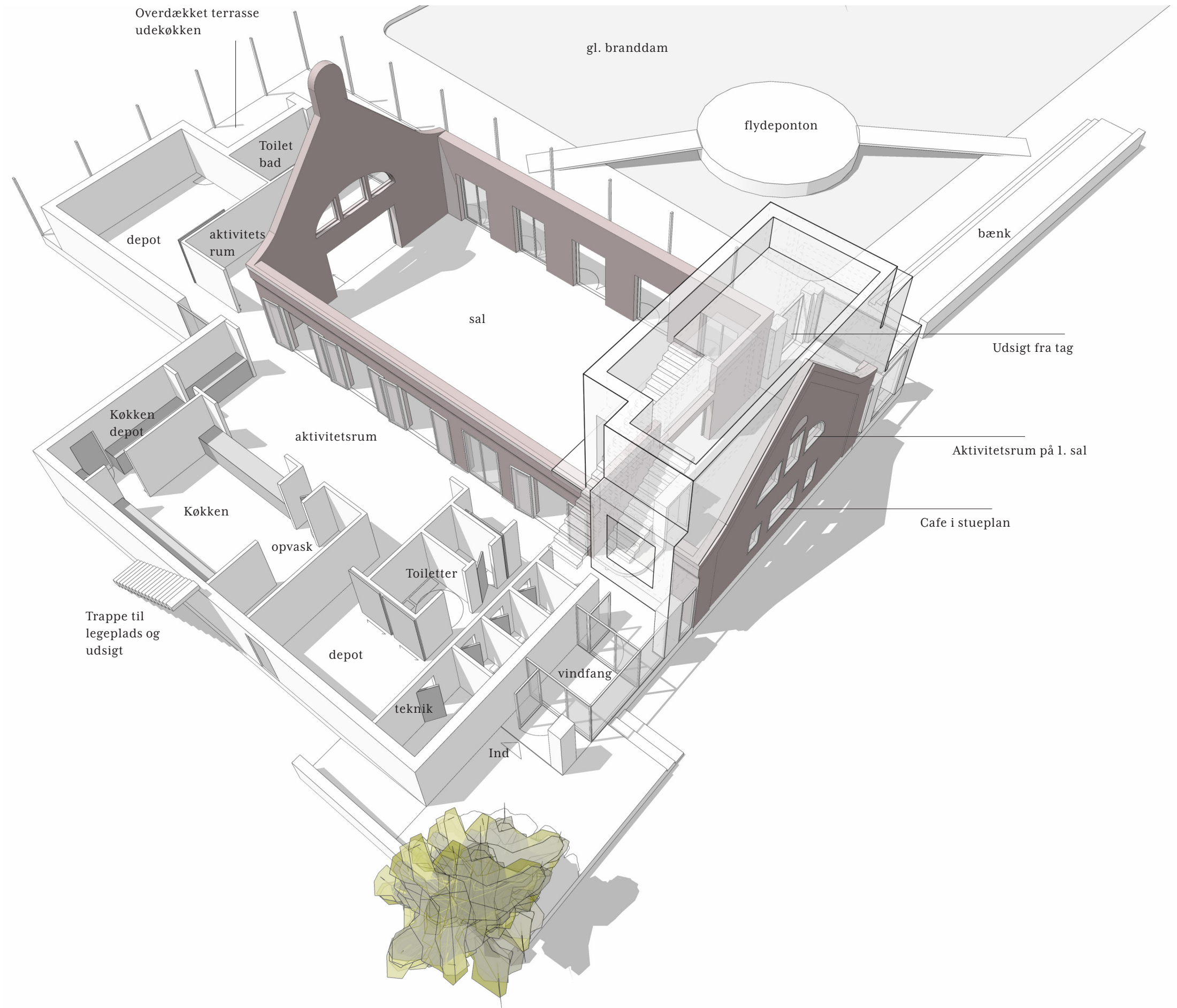
De mange nye kvadratmeter der ønskes for forsamlingshuset, skal formuleres arkitektonisk.

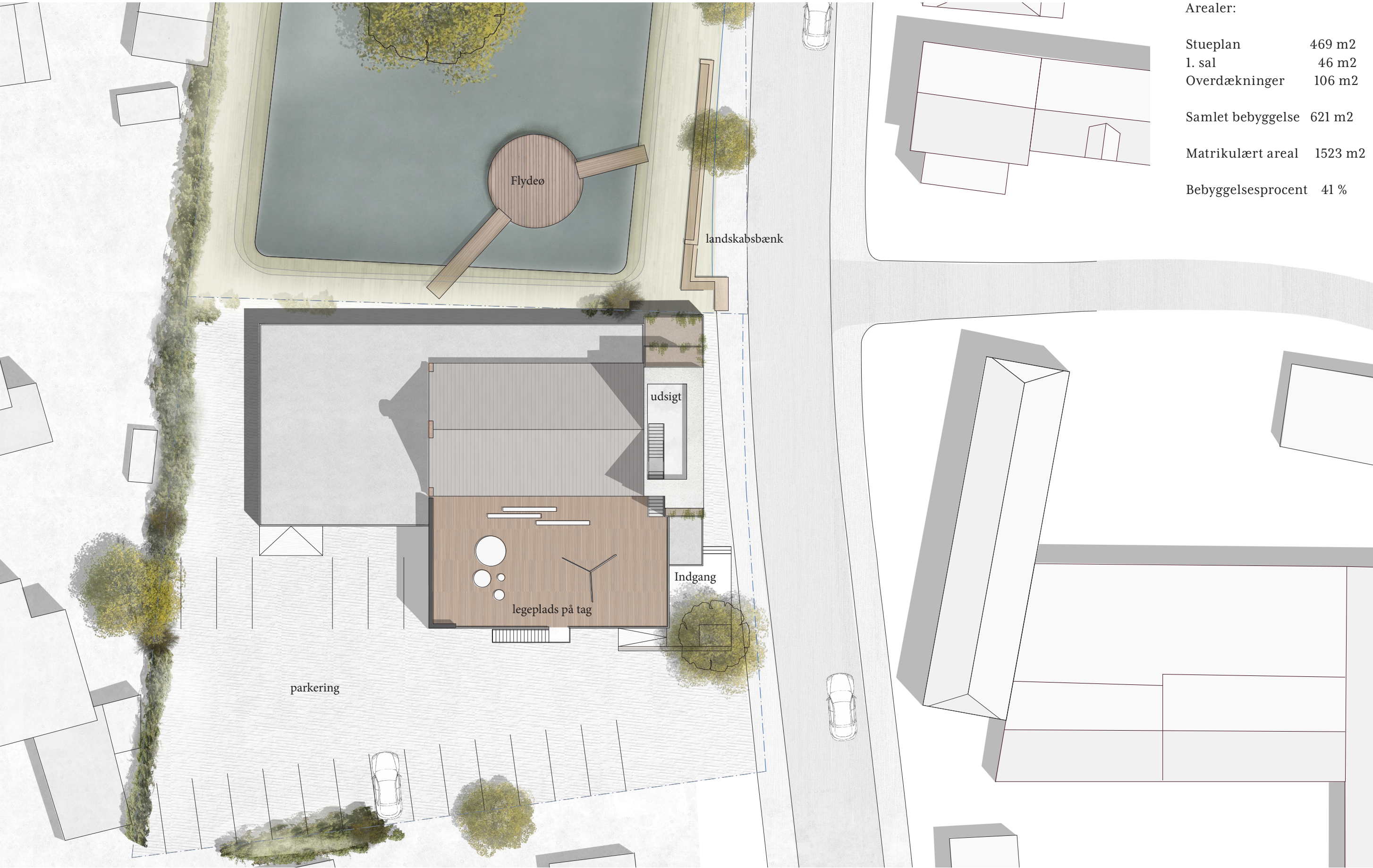
Disponeringen skelner mellem det oprindelige hus samt en række tilbygninger. Tilbygningen fra 1974 bevares med justeret udtryk og indretning.

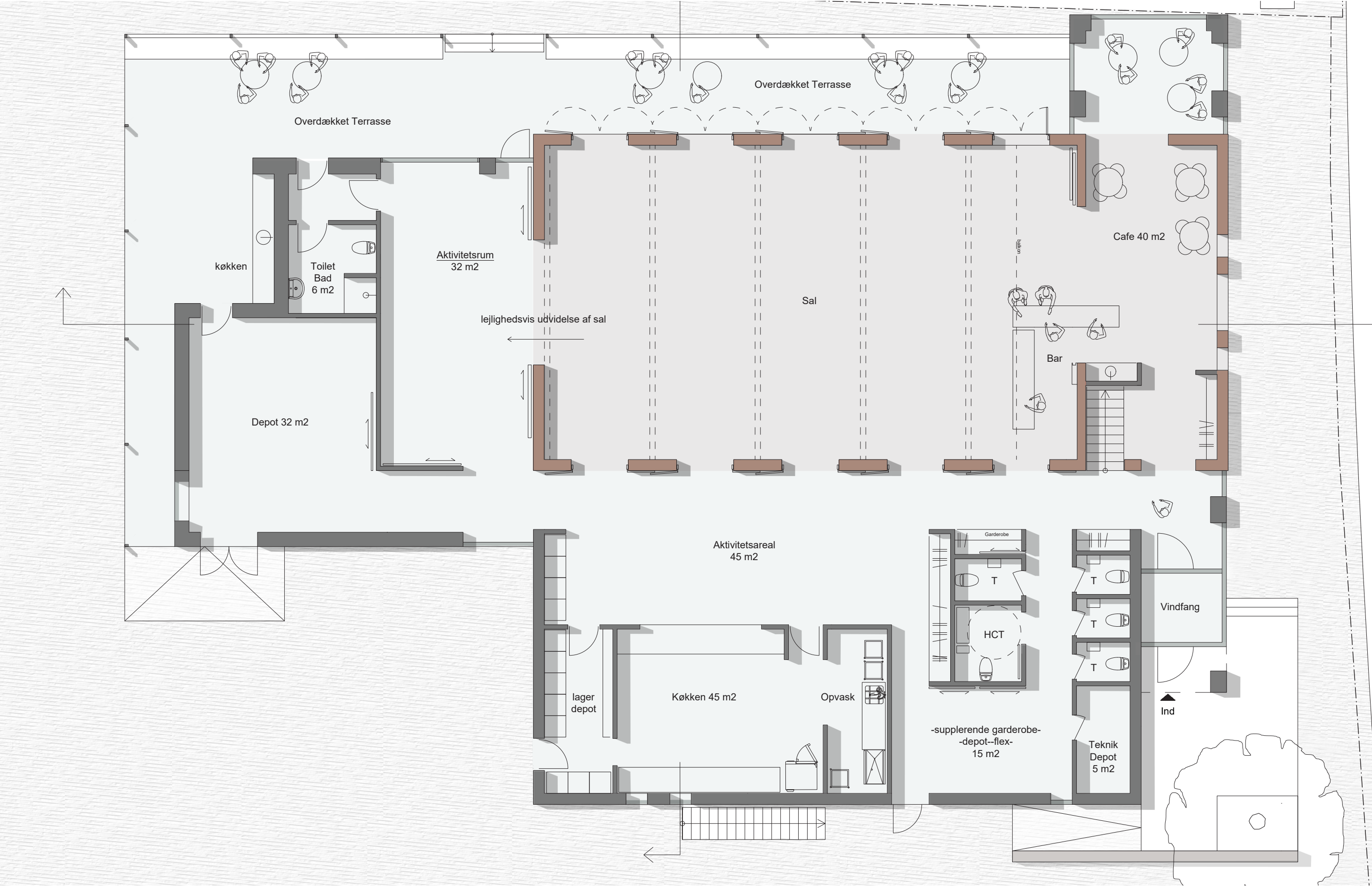
Indgangen flyttes så den er synlig fra vejen. Ankomsten markeres med et trapperepos der skyder sig frem og rytmisk leder ind i huset.

Det oprindelige forsamlingshus åbnes op ud mod gadekæret, hvor et espalier glider forbi langs facaden. Der opstår således en åbenhed og transparens på tværs af huset, fra køkkenet helt ud til gadekæret.

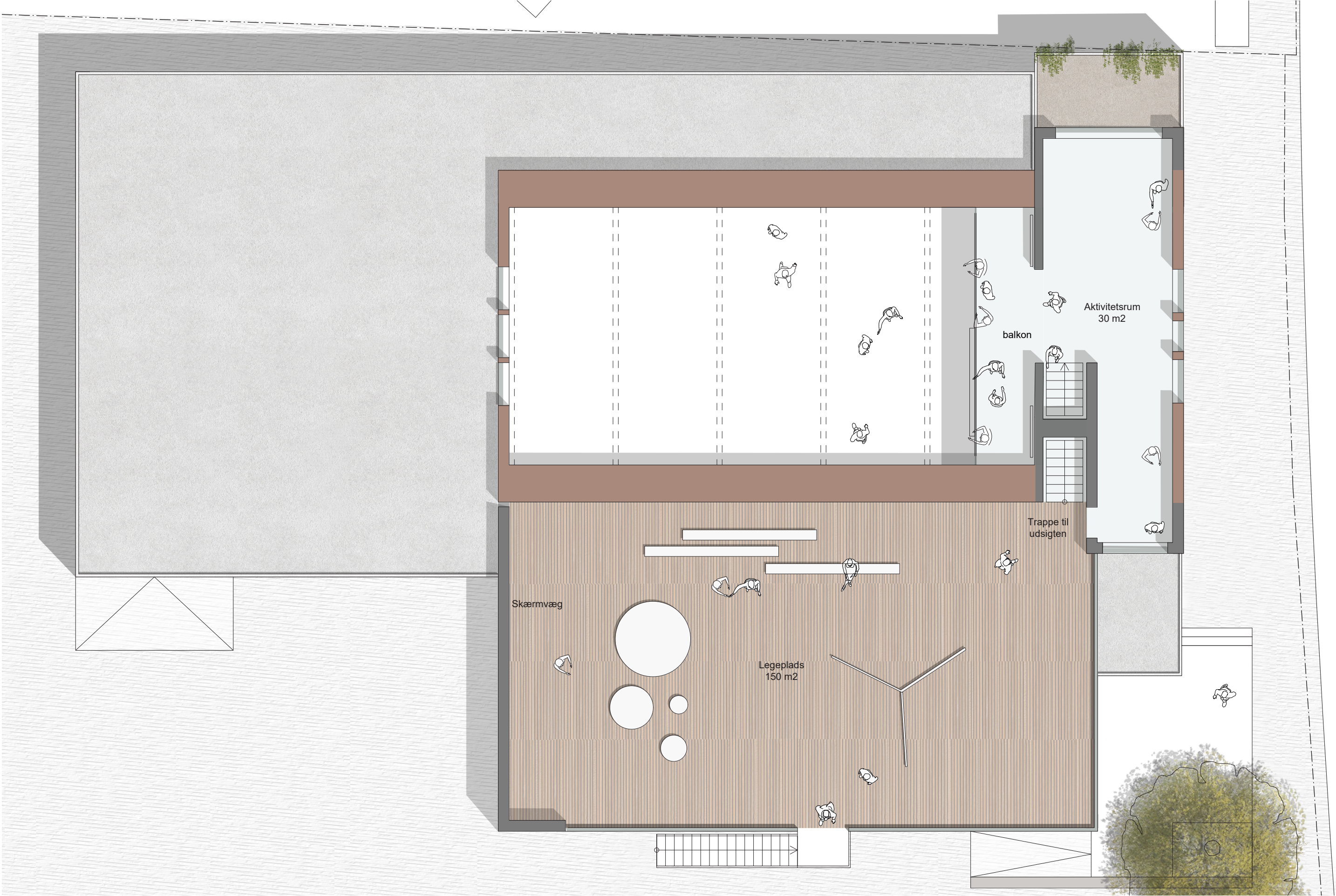
En trappe på siden af den gamle tilbygning fører op til tagfladen der indrettes til legeplads. Her forberedes også til trappelifte. Herfra er der videre adgang op på taget, hvorfra der er udsigt over sydfyn.

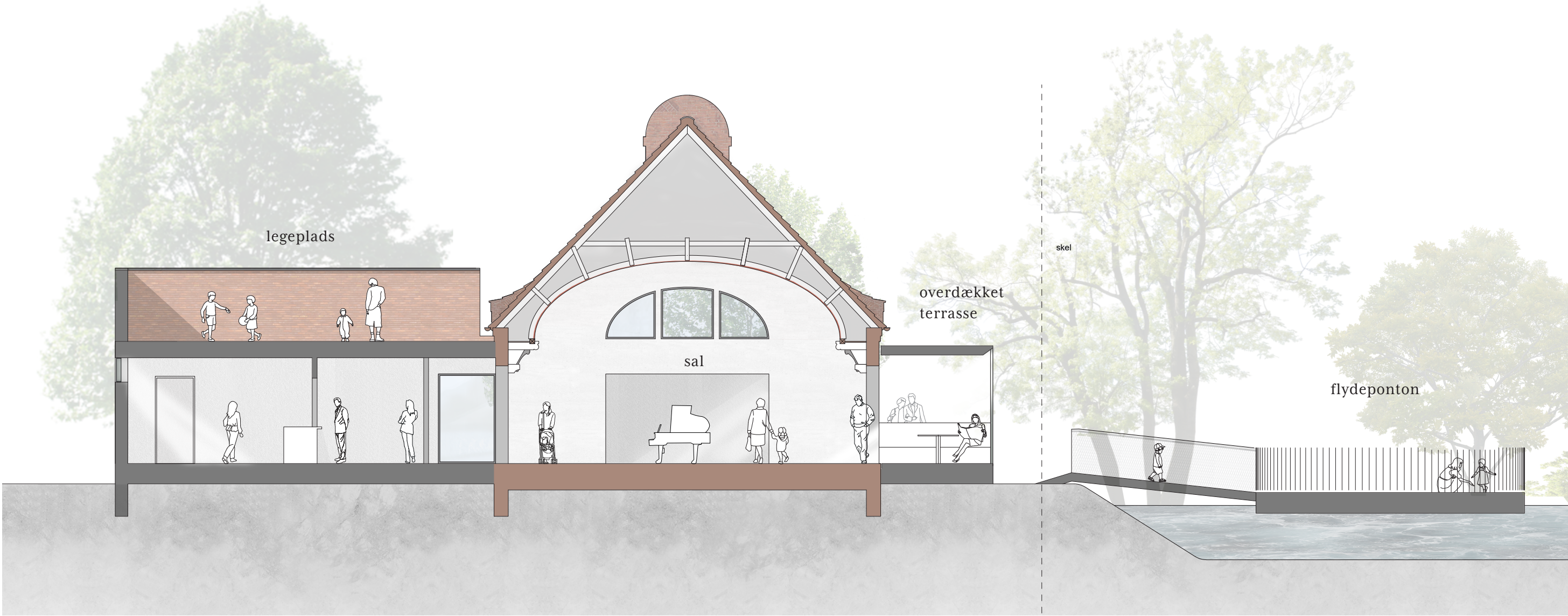
På taget af den eksisterende tilbygning etableres legeplads. Fra legepladsen kan man begive sig videre til udsigt på taget.

Længdesnit 1:100 (A3-print)

Der etableres udsigt fra taget. Det har været ønsket at de besøgende på taget ikke er synlige fra vejen og de omkringliggende huse. Området er derfor trukket 1,3 meter ned og væk fra facaden.

Salen

Den oprindelige sal genfindes i en nutidig version.

Det smukke hvælvede loft blev skjult i forbindelse med en akustik-tilpasning. Denne tilpasning var formentlig plausibel, men tabet af rumligheden var en degradering af forsamlingshuset.

Oprindeligt var der pudset loft mellem de karakterfulde loftkonstruktioner. I den kommende version tilstræbes en akustikløsning hvor lyden vandre op mellem en brædde-beklædning. De dekorerede konsoller og trækonstruktioner eksistere endnu og skaber en stærk fortælling om det oprindelige forsamlingshus. Ventilationsrør integreres i loftrum og belysning skal tilpasses efterfølgende.

De eksisterende vinduer føres til gulv og skaber en stærker kontakt og oplevelse af branddammen. Gulvet tænkes videst muligt udført som genbrugsgulv. Det afsøges om det er muligt.

Den nye cafe og salen får direkte forbindelse, men kan deles med skydepartier.

Modelstudie

Der etableres et nyt indgangsparti med adgang både fra vejen og parkeringspladsen.

Branddammen berøres mindst muligt. Der bygges ikke langs kanterne, men en let flydeø skubbes ud på vandet. Fra øen kan man fange hundestejler og kikke i vandkikkert.

Langs vejen etableres en lav landskabsbænk. Bænken bruges til ophold og deler trafikken fra branddammen, så der skabes en mere ren og uforstyrret oplevelse af dammen.

Samlet bygningsudtryk

Mødestedet, Vejstrup Forsamlingshus har transformeret sig gennem tiden. Nu tilføjes et nyt lag der samlet kommunikerer hvad der var oprindeligt og hvad der er bygget til over tiden. Det oprindelige hus fra 1911 tager imod tidernes nye behov. Den nye samlede helhed kan beskrives som en dristig sammensmeltning af forskellige tider.

Nye bygninger udføres i rød genbrugstegl. Det opleves passende at arbejde videre med tegl i landsbyen Vejstrup. Og genbrugstanken favner den bæredygtige tilgang. Det kan akademisk drøftes om genbrugstegl er rigtigt, hvis det oprindelige forsamlingshus tidsmæssigt skal manifestere sig selv. Men der er en stærk fortælling i, at byens frivillige selv renser stenene ned. - Landsbyens 'genbrugsånd'

Det færdige byggeri vil udtrykke den optimisme og samlingskraft samfundet i Vejstrup faktisk indeholder.

Opstalt nord og vest, 1:100 (A3-print)

Om af bygge videre på noget

Mange af de gamle danske kirker er gode eksempler på bygninger, hvor der er bygget videre på noget oprindeligt. Fjenneslev Kirke er et af dem.

Ved Fjenneslev kirke ses det tydeligt at tårnene ikke er bygget samtidig med den øvrige del af kirken, der er opført af rå og kløvet kamp. Man kan forestille sig at menigheden på et tidspunkt følte behov for et mere prægtigt bygningsudtryk. Dette blev kombineret med pragmetikken omkring en bygning for klokkerne.

Begge materialer gav mening. Idag fremstår de to materialer som en samlet meningsfuld helhed

Bygningen bygges med genbrugstegl

- Mursten vil bidrage til et passende udtryk for Vejstrup
- Reduceret co2-regnskab for byggeriet
- Så vidt det er muligt vil forsamlingshusets frivillige selv rense stenenene ned
- Landsbyens 'genbrugsånd'

